Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1908. Wydano i rozesłano dnia 10. listopada 1908. **Część XXIV.**

Nr. 119.

O b w i e s z c z e n i e

Prezydyum c. k. Namiestnictwa z 25. października 1908 L. 18.347/pr., w sprawie statutu „Krajowej centralnej kasy dla spółek rolniczych“ we Lwowie.

Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z 13. października 1908 najmiłościwiej zatwierdzić uchwalone przez Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na posiedzeniu z 26. września 1907, utworzenie „Krajowej centralnej kasy dla spółek rolniczych“ we Lwowie, na podstawie przedłożonego zarysu statutu i pod warunkami przez Sejm uchwalonymi (punkty I—V. uchwały sejmowej), a z zastrzeżeniem, że dla zmian statutu, jakieby w danym razie Sejm krajowy uchwalił w przyszłości, wyjednane będzie Najwyższe zatwierdzenie.

Co się podaje niniejszem do powszechnej wiadomości wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 16. października 1908 L. 36.926, a zarazem ogłasza się zatwierdzony Najwyższem postanowieniem statut „Krajowej centralnej kasy dla spółek rolniczych“.

C. k. Namiestnik:
Bobrzyński w. r.

Statut

Krajowej centralnej kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie.

Firma, cel i zakres działania.

§ 1.

Na podstawie uchwały Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 26. września 1907 r. ustanawia się krajowy zakład kredytowy, jako samoistną osobę prawną pod firmą: „Krajowa centralna kasa dla Spółek rolniczych we Lwowie“, — po rusku: „Краєва центральна Каса для спілок рільничих у Львові;“ — po niemiecku: „Landes-Centralkasse für landwirtschaftliche Genossenschaften in Lemberg“.

Zakładowy kapitał Centralnej kasy ustanawia się w sumie 2,000.000 koron.

Mianowicie przekazuje Sejm cały fundusz pożyczkowy, utworzony dla Spółek oszczędności i pożyczek uchwałą sejmową z dnia 16. marca 1899 na rzecz Centralnej kasy.

Z chwilą ukonstytuowania Centralnej kasy przechodzą na kasę wszystkie aktywa i passywa rzeczonego funduszu pożyczkowego, którego kapitał własny wynosił z końcem roku 1906 kwotę 402.363 koron 77 hal.

Wydział krajowy upoważniony jest na rachunek subwencyi krajowej, przyznanej na lat 50 w rocznych kwotach po 40.000 koron temuż funduszowi pożyczkowemu uchwałą sejmową z dnia 16. marca 1899 zaciągnąć imieniem kraju pożyczkę w takiej wysokości, jaka możliwą będzie przy racie amortyzacyjnej 40.000 koron.

Całą gotówkę z tej pożyczki uzyskaną, Wydział krajowy złoży na kapitał zakładowy Centralnej kasy.

Reszta kapitału, w sumie 2,000.000 koron ustanowionego będzie zebrana z czystych zysków kasy według postanowień § 24 niniejszego statutu.

§ 2.

Główną siedzibą tej Centralnej kasy jest Lwów.

§ 3.

Zadaniem Centralnej kasy jest popieranie działalności Spółek rolniczych, zostających pod Patronatem Wydziału krajowego przez udzielanie im dogo-

dnego kredytu, pośredniczenie pomiędzy niemi w zużytkowywaniu nadwyżek funduszów obrotowych i załatwianie innych interesów kredytowych i bankowych dla tychże Spółek rolniczych.

§ 4.

W szczególności zaś należy do zakresu działania Krajowej Centralnej kasy:

a) przyjmowanie wkładek na rachunek bieżący lub na książeczki wkładkowe;

b) eskontowanie weksli Spółek rolniczych, zostających pod Patronatem krajowym;

c) udzielanie Spółkom patronackim pożyczek na skrypty dłużne i w rachunku bieżącym;

d) wypłacanie Spółkom zaliczek pieniężnych na zastaw kwitów składowych (warrantów) lub papierów wartościowych;

e) pośredniczenie w kupowaniu i spieniężaniu monet zagranicznych, papierów wartościowych i kuponów na rachunek Spółek, jako też kupowanie i spieniężanie papierów wartościowych i kuponów na użytek własny Centralnej kasy.

§ 5.

We wszystkich interesach powyższych ograniczać się winna Centralna kasa na stosunki jedynie:

a) ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi, które się opierają na ustawie z 9. kwietnia 1873 Dz. p. p. Nr. 70 a pozostają pod Patronatem Wydziału krajowego, przyczem przed udzieleniem Spółce pożyczki lub otwarciem kredytu winna Dyrekcya Centralnej kasy zasięgnąć opinii Biura Patronatu;

b) z władzami publicznemi (państwowemi, krajowemi, powiatowemi i gminnemi), jako też z instytucyami kredytowemi i z gminnemi kasami pożyczkowemi, które swoimi funduszami chcą ułatwić i poprzeć działalność Centralnej kasy lub za jej pośrednictwem zasilać swym kredytem Spółki, zostające pod Patronatem Wydziału krajowego.

§ 6.

Wszelkie interesy spekulacyjne i wykraczające poza właściwe zadanie (§ 3) Centralnej kasy są niedopuszczalne.

§ 7.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań Centralnej kasy kredytowej względem Banku krajowego, wynikających z zaliczek pieniężnych Banku w rachunku bieżącym, w takiej wysokości, aby przed całkowitą wpłatą kapitału zakładowego podnieść kapitał obrotowy kasy do wysokości 2,000.000 koron.

§ 8.

Kraj gwarantuje aż do wysokości 1,000 000 koron za zobowiązania, które kasa Centralna przyjmie względem c. k. Skarbu państwa, względem zakładów państwowych, lub publicznych zakładów kredytowych, które powierzą jej swoje fundusze do obrotu.

Przyjęcie przez Centralną kasę tego rodzaju zobowiązań, przez kraj poręczonych, może nastąpić tylko za wyraźnem zezwoleniem Wydziału krajowego.

Zarząd i nadzór.

§ 9.

Sprawami Centralnej kasy zarządza Dyrekcya przy częściowym współudziale i pod bezpośrednim nadzorem Rady nadzorczej jakoteż pod zwierzchnim nadzorem Wydziału krajowego we Lwowie w zastępstwie Sejmu krajowego.

§ 10.

Dyrekcya składa się z trzech dyrektorów i z trzech zastępców dyrektorów, których mianuje Wydział krajowy po wysłuchaniu opinii Rady nadzorczej.

Wydział krajowy postanowi, który z dyrektorów ma być przewodniczącym, który jego zastępcą a który referentem, zawiadującym bezpośrednio biurem Centralnej kasy.

Nominacya dyrektorów i ich zastępców następuje z reguły na trzy lata; z ważnych powodów może Wydział krajowy zamianować dyrektora na dłuższy lub krótszy okres czasu.

§ 11.

Dyrekcya zastępuje Centralną kasę wobec osób trzecich i kolegialnie:

a) udziela pożyczki lub otwiera kredyt w rachunku bieżącym;

b) stanowi o poniesieniu wydatków administracyjnych i zakupnie potrzebnych ruchomości;

c) mianuje i uwalnia niestałych urzędników Centralnej kasy z wyjątkiem naczelnego buchaltera;

d) przedkłada Radzie nadzorczej wnioski co do zamianowania stałych urzędników Centralnej kasy;

e) przedkłada Radzie nadzorczej roczne zamknięcia rachunkowe (§ 28) wraz z sprawozdaniem z swoich czynności za rok ubiegły.

§ 12.

Do powzięcia kolegialnej uchwały potrzeba obecności trzech a zgody co najmniej dwóch członków Dyrekcyi lub ich zastępców; uchwały mają być zanotowane w protokole z posiedzenia.

§ 13.

Dyrektor-referent jest bezpośrednim zawiadowcą biura Centralnej kasy, prowadzi jej korespondencyę i czuwa nad należytem prowadzeniem rachunkowości Centralnej kasy.

§ 14.

Czynności kasowe Centralnej kasy wykonywa bezpłatnie kasa Banku krajowego we Lwowie na podstawie instrukcyi wydanej przez Wydział krajowy.

§ 15.

Dyrekcya podpisuje firmę Centralnej kasy w ten sposób, że pod stampilią (pieczęcią), zawierającą dosłowne brzmienie firmy Centralnej kasy (§ 1) kładą swoje własnoręczne podpisy którzykolwiek dwaj członkowie Dyrekcyi lub ich zastępcy.

§ 16.

Rada nadzorcza Centralnej kasy składa się z 9 członków, których mianuje Wydział krajowy na przeciąg 3-ch lat.

Członkowie Wydziału krajowego oraz dyrektorowie, ich zastępcy i urzędnicy Centralnej kasy nie mogą być członkami Rady nadzorczej.

§ 17.

Przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego Rady nadzorczej wyznacza Wydział krajowy, sekretarza Rady i członków komisyi rewizyjnej wybiera sama Rada nadzorcza ze swego grona.

§ 18.

Do zakresu czynności Rady nadzorczej należy:

a) wykonywanie szczegółowej kontroli nad czynnościami Dyrekcyi i interesami Centralnej kasy;

b) sprawdzanie rocznego zamknięcia rachunków i bilansu Centralnej kasy i przedkładanie Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia wraz z wnioskami co do udzielenia Dyrekcyi absolutoryum z rachunków i czynności, rozdziału czystego zysku i pokrycia straty (§ 28);

c) mianowanie na wniosek Dyrekcyi stałych urzędników (§ 14 c);

d) przedkładanie Wydziałowi krajowemu opinii co do zamianowania dyrektorów i zastępców dyrektorów Centralnej kasy (§ 13);

e) przedkładanie Wydziałowi krajowemu propozycyj co do ustanowienia lub zmiany etatu płac członków Dyrekcyi i urzędników Centralnej kasy, co do zakupna nieruchomości, co do wydania lub zmiany instrukcyj administracyjnych i regulaminu dla Rady nadzorczej jakoteż wniosków i opinij w innych sprawach dotyczących rozwoju Centralnej kasy.

§ 19.

Posiedzenia Rady nadzorczej zwołuje przewodniczący względnie jego zastępca. Do ważności uchwał Rady nadzorczej potrzebną jest obecność conajmniej pięciu a zgoda conajmniej trzech obecnych członków Rady. Z uchwał spisuje się protokół, który podpisuje przewodniczący i sekretarz lub ich zastępcy.

§ 20.

W posiedzeniach Rady nadzorczej biorą udział z głosem doradczym dyrektorowie (względnie ich zastępcy) z wykluczeniem jednak ich obecności w czasie obrad nad sprawami osobistemi członków Dyrekcyi lub dotyczącemi wyników kontroli nad czynnościami Dyrekcyi.

§ 21.

Wydział krajowy wykonywa najwyższy nadzór nad wszystkiemi czynnościami Centralnej kasy a w szczególności ma zastrzeżoną decyzyę w następujących sprawach:

a) mianuje wszystkich dyrektorów, zastępców dyrektorów i głównego buchaltera Centralnej kasy, jakoteż powołuje członków Rady nadzorczej;

b) ustanawia na podstawie propozycyj Dyrekcyi stopę procentową dla przyjmowanych wkładek, dla udzielanych pożyczek lub zaliczek kredytowych i dla eskontu wekslowego;

c) wydaje lub zatwierdza szczegółowe przepisy dla każdego działu interesów Centralnej kasy, instrukcyę administracyjną dla Dyrekcyi i urzędników, oraz regulamin czynności Rady nadzorczej; ustanawia normy co do zwrotu wydatków członków Rady nadzorczej z powodu udziału w jej czynnościach;

d) ustanawia etat urzędników i sług Centralnej kasy;

e) rozstrzyga o nabyciu lub pozbyciu nieruchomości przez Centralną kasę;

f) zatwierdza przedłożone przez Dyrekcyę a sprawdzone przez Radę nadzorczą roczne zamknięcia rachunkowe i decyduje o użyciu zysków lub pokryciu straty;

g) przyjmuje roczne sprawozdania Dyrekcyi i Rady nadzorczej z ich czynności i przedkłada Sejmowi krajowemu wraz z rocznem zamknięciem rachunkowem i swojem sprawozdaniem o działalności Centralnej kasy;

h) ustanawia komisarza swego dla udziału w posiedzeniach Rady nadzorczej z głosem doradczym i z prawem zawieszania uchwały, powziętej przez Radę nadzorczą, aż do rozstrzygnięcia sprawy przez Wydział krajowy;

i) może każdego czasu przeprowadzić szkontrum kasy, kontrolę ksiąg i dokumentów Centralnej kasy;

k) usuwa pojedyńczych lub wszystkich członków Dyrekcyi, głównego buchaltera i członków Rady nadzorczej w razie zaniedbywania obowiązków lub działania na szkodę instytucyi i wydaje w razie potrzeby wszelkie nadzwyczajne zarządzenia w celu zabezpieczenia interesów, majątku i należytego działania Centralnej kasy.

Rachunkowość, fundusz rezerwowy, użycie zysku i pokrycie straty.

§ 22.

Rok kalendarzowy jest rokiem administracyjnym Centralnej Kasy. Jeżeli Centralna kasa czynności swe rozpocznie w drugiej połowie roku kalendarzowego, naówczas pierwszy rok administracyjny kończy się dopiero z końcem następnego roku kalendarzowego.

§ 23.

Corocznie w dniu 31. grudnia zamyka Dyrekcya wszystkie rachunki Centralnej kasy i w ciągu 6-ciu pierwszych tygodni następnego roku zestawia wyniki ogólnego zamknięcia rachunkowego jakoteż bilans majątkowy Centralnej kasy i wraz z swem sprawozdaniem z działalności przedkłada Radzie nadzorczej do sprawdzenia.

Rada nadzorcza winna zamknięcia rachunkowe dokładnie sprawdzić i najpóźniej do końca marca przedłożyć Wydziałowi krajowemu wraz z swojem sprawozdaniem i z wnioskami co do użycia czystego zysku lub pokrycia straty.

§ 24.

Z czystego zysku wykazanego rocznem zamknięciem rachunków przypada 10% do funduszu rezerwowego, zaś reszta zysków przyłączoną zostanie do zakładowego kapitału kasy, dopóki tenże nie dojdzie do wskazanej § 1 statutu sumy 2 milionów koron.

§ 25.

Fundusz rezerwowy służy na pokrycie ewentualnych strat i na zabezpieczenie wszystkich zobowiązań Centralnej kasy. Na razie przydziela się do funduszu rezerwowego 10% czystego zysku w myśl § 24, a gdy kapitał zakładowy kasy Centralnej do sumy 2 milionów uzupełniony zostanie, wpływać będzie cały czysty zysk do funduszu rezerwowego kasy, dopóki ten fundusz nie wzrośnie do sumy 1 miliona koron.

Gdy fundusz rezerwowy dosięgnie jednego miliona koron, orzeknie Sejm krajowy, czy zachodzi potrzeba dalszego zwiększania tego funduszu.

§ 26.

Jeżeliby zamknięcie rachunków wykazało straty, Rada nadzorcza doniesie o tem natychmiast Wydziałowi krajowemu, celem wydania odpowiednich zarządzeń.

Zmiana statutów i zwinięcie Centralnej kasy.

§ 27.

Zmianę statutu Centralnej kasy uchwala Sejm na wniosek Wydziału krajowego.

§ 28.

Sejm może uchwalić zwinięcie i likwidacyę Centralnej kasy. W takim razie cały majątek kasy przechodzi na własność kraju.